

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології, цивільного
та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

С.В. Матвеев

РОБОЧА ПРОГРАМА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки

другий (магістерський)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

08 «Право»

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності

081 «Право»

(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»

(найменування освітньої програми)

тип дисципліни навчальна дисципліна професійної та практичної підготовки

2019 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис) _____ Є.О. Гіда
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою _____ кримінального _____ права,
кримінології, цивільного та господарського
права
протокол № 1 від «05» вересня 2019 року

В.о. завідувача кафедри

(підпис) _____ О.С. Шнипко
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Полішко Наталія Леонідівна, старший викладач

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: **українська**

Статус дисципліни: **професійної та практичної підготовки**

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Вивчення дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права» повинне базуватись на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти під час опанування ними фундаментальних положень цивільного права та інших суміжних правових дисциплін і курсів, з урахуванням останніх досягнень науки цивільного права, практики, у тому числі судової, виявлених проблем кодифікації цивільного законодавства України, закордонного та міжнародного передового досвіду правового регулювання приватних відносин.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права» є суспільні відносини, що виникають у зв'язку із правовим регулюванням цивільних (приватних) відносин.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права» є поглиблене розкриття та засвоєння теоретично-методологічних засад цивільного права, ознайомлення з основними теоретичними проблемами, з'ясування їх суті, причин та можливих шляхів їх вирішення, формування розуміння взаємозалежності між теоретичними проблемами галузі права і практичними проблемами створення, розвитку та модернізації цивільного законодавства, співвідношення його з господарським законодавством.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права» є 1. формування у здобувачі вищої освіти системи науково-теоретичних знань з проблем цивільного права, визначення та розкриття основних проблем розуміння його понять, категорій та інститутів, співвідношення з господарським правом;

2. створення та розвиток навичок з урахуванням отриманих знань та усвідомленням теоретичних проблем визначати потреби створення, напрями розвитку та удосконалення цивільного законодавства, співвідношення його з господарським законодавством, шляхи вирішення проблем його застосування у юридичній практиці, засоби викладання у навчальному процесі.

3. формування у здобувачі вищої освіти теоретично-методологічних навичок наукової діяльності у сфері цивільно-правової науки.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Актуальні проблеми цивільного права» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі права при здійсненні професійної діяльності.
Загальні компетентності	ЗК01. Знання і розуміння природи етичних стандартів професії юриста та здатність діяти на їх основі. ЗК02. Здатність навчатися, засвоювати набуті знання в предметній області та інтегрувати їх з уже наявними.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (визначені закладом вищої освіти)	СК01. Глибоке розуміння доктрини та принципу верховенства права, поваги до прав та свобод людини і проблем їх реалізації в Україні. СК02. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.. СК03. Здатність кваліфіковано тлумачити нормативно-правові акти, надавати юридичні консультації СК04. Здатність на практиці реалізовувати норми матеріального та процесуального права, захищати права та

	<p>свободи людини і громадянина.</p> <p>СК05. Вміння використовувати правила, прийоми і засоби підготовки, розгляду, прийняття та оприлюднення нормативно-правових, правозастосовних та інтерпретаційних актів.</p> <p>СК06. Знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (визначені закладом вищої освіти)	<p>СК1.1. Здатність на основі використання методів компаративістики вивчати різні галузі, підгалузі права та міжгалузеві інститути.</p> <p>СК1.3. Здатність використовувати сучасні підходи щодо захисту права інтелектуальної власності.</p>

Результати навчання:

Після опанування дисципліни здобувачі вищої освіти повинен:

знати:

- теоретичні засади цивільного права, концепції, напрями і основні проблеми його розвитку,
- напрями, концепції та методологію удосконалення цивільного законодавства, тенденції та перспективи його розвитку у сучасних умовах, демократизації суспільства, обмежених ресурсів і глобальних змін клімату на планеті;
- основні теоретичні засади науки цивільного права та їх зв'язок із суміжними науками;
- основи наукової діяльності.

вміти:

- правильно визначати проблеми цивільного права і законодавства, шляхи їх подолання;
- тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії цивільного права, теоретичні проблеми, пов'язані з цим;
- здійснювати наукові дослідження і забезпечувати навчальний процес.

Програмні результати навчання (РН)

Програмні результати навчання за спеціальністю (визначені стандартом вищої освіти)	<p>ПР02. Глибоко розуміти доктрину та принцип верховенства права, поважати права та свободі людини і громадянина.</p> <p>ПР04. Аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.</p> <p>ПР06. Демонструвати знання основних першоджерел та сучасної філософської літератури з правових питань.</p> <p>ПР07. Знання та розуміння наукової правничої термінології.</p> <p>ПР08. Кваліфіковано тлумачити нормативно-правові акти, надавати юридичні консультації.</p> <p>ПР09. Реалізовувати норми матеріального та процесуального права, захищати права та свободи людини і громадянина на практиці.</p> <p>ПР10. Оформлювати документацію у відповідності до правових, мовних та технічних норм.</p> <p>ПР11. Вміти використовувати правила, прийоми і засоби підготовки, розгляду, прийняття та оприлюднення нормативно-правових, правозастосовних та інтерпретаційних актів.</p>
---	--

	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	інд.	с.р.		л	с	п	інд.	с.р.
Тема 1. Актуальні проблеми визначення цивільного права як галузі права. Джерела цивільного права.	14	2	2			10	14	0,5	0,5			13
Тема 2. Організаційно-правові форми юридичних осіб.	14	2	2			10	14	0,5	0,5			13
Разом за змістовим модулем 1	28	4	4			20		1	1			26

	Кількість годин												
	Дення форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього		у тому числі				
		л	с	п	інд.	с.р.				л	с	п	інд.
Тема 3. Особисті немайнові права.	14	2	2			10	14	0,5	0,5			13	
Тема 4. Актуальні проблеми речових прав.	14	2	2			10	14	0,5	0,5			13	
Разом за змістовим модулем 2	28	4	4			20	28	1	1			26	

	Кількість годин
--	-----------------

	Дення форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	п	інд.	с.р.		л	с	п	інд.	с.р.
Тема 5. Актуальні проблеми зобов'язального права.	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
Тема 6. Цивільний договір.	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
Тема 7. Цивільна відповідальність.	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
Тема 8. Недоговірні зобов'язання.	9	2	2			5	9	0,5	0,5			8
Разом за змістовим модулем 3	36	8	8			20	36	2	2			32
Змістовий модуль 4.												
Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права.	28	4	4			20	28	1	1			26
Разом за змістовим модулем 4	120	20	20			80	28	1	1			26
Усього годин	120	20	20	-	-	80	120	5	5			110

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Актуальні проблеми визначення цивільного права як галузі права.

Джерела цивільного права.

Проблеми визначення цивільного права як приватного права. Проблеми відмежування приватного права від публічного права, точки зору. Публічні елементи в цивільному праві.

Проблеми визначення цивільного права як самостійної галузі права, відмежування його від інших галузей права.

Критерії визначення самостійної галузі права. Предмет і метод правового регулювання при визначенні самостійної галузі права. Цивільні правовідносини. Неоднорідність предмету та методу цивільного права. Необхідність додаткових критеріїв визначення самостійної галузі права.

Теорія господарського права (господарсько-правова теорія) і цивільно-правова теорія (концепція єдиного цивільного права) регулювання господарських відносин.

Теорії підприємницького, комерційного та торгового права. Корпоративне право.

Проблемні питання визначення структури цивільного права. Інститути, підгалузі цивільного права. Глобальний інститут, підінститути.

Джерела цивільного права: цивільне законодавство, договір, звичай. Можливість застосування прецедентного права.

Цивільне законодавство. Цивільний та Господарський кодекси України (далі відповідно – ЦК та ГК). Колізія норм. Проблеми розмежування використання норм ЦК і ГК. Значення ГК. Актуальність вирішення теоретико-правових проблем визначення цивільного права та господарського права для вирішення протиріч між ЦК та ГК і подальшого вдосконалення цивільного і господарського законодавства, кодифікації цих галузей права.

Проблеми тлумачення принципів цивільного права. Моральність принципів

цивільного права. Проблема свободи підприємництва в умовах обмежених ресурсів планети та глобальних змін клімату.

Тема 2. Організаційно-правові форми юридичних осіб.

Розвиток поняття юридичної особи. Юридична особа у римському праві. Теорії юридичної особи: фікції (Савін'ї, Віндшейд), реального майна (Планіоль), інтересу (Ієринг), реальності юридичної особи (Гірке, Безелер), колективу (А. В. Венедиктов, С. М. Братусь, Г. К. Матвєєв), держави (Д. М. Генкин, С. І. Вільнянський, Б. Б. Черпахин).

Недоліки визначення юридичної особи у ЦК. Ознаки юридичної особи, розроблені теорією цивільного права.

Види юридичних осіб. Юридичні особи публічного і приватного права.

Проблеми визначення організаційно-правових форм юридичних осіб, правовий статус юридичних осіб приватного права. Юридична особа і суб'єкт господарювання. Порядок створення та правовий статус юридичних осіб публічного права. Порядок створення юридичних осіб публічного права – суб'єктів господарювання, закріплений у ГК. Підприємницькі й непідприємницькі юридичні особи. Товариства та установи. Колізії норм ЦК і ГК стосовно юридичних осіб.

Корпоративні підприємства, корпорації. Проблеми правового регулювання створення та діяльності господарських товариств.

Акціонерне товариство: проблеми правового регулювання створення, діяльності, управління та захисту прав акціонерів.

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Особисті немайнові права.

Місце проблеми особистих немайнових прав у цивілістиці. Роль забезпечення прав людини. Історія розвитку особистих прав і свобод людини та їх правового захисту. Природне право.

Закріплення прав і свобод людини в Конституції України 1996 р. Розробка механізму цивільно-правового регулювання особистих немайнових відносин. Особисті немайнові права фізичної особи у ЦК.

Проблема взаємозв'язку цивільного права та особистих немайнових відносин, галузевої належності особистих немайнових прав. Проблема регулювання особистих немайнових відносин.

Проблеми правового регулювання особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи, і особистих немайнових прав, що забезпечують соціальне буття фізичної особи, у ЦК.

Проблеми забезпечення безпечного навколишнього середовища, здорового інформаційного поля, права на життя, здоров'я, надання медичної допомоги. Проблемні питання автаназії, штучної репродукції людини, клонування, заміни органів.

Захист особистих немайнових прав, відшкодування моральної шкоди.

Тема 4. Актуальні проблеми речових прав.

Поняття, загальна характеристика та ознаки речового права. Речове право – правовий інститут чи підгалузь права?

Проблема класифікації речових прав.

Право власності та його місце серед майнових відносин у цивільному праві. Проблеми визначення поняття права власності, суб'єктивний та об'єктивний критерії визначення права власності. Розвиток інституту права власності в законодавстві України.

Проблема видів та форм права власності, визначених у ЦК і ГК. Проблема визначення права власності юридичної особи: приватна чи колективна.

Проблема визначення та здійснення права власності українського народу, державної власності.

Довірча власність. Право оперативного управління, господарського відання.

Проблеми встановлення права власності на об'єкт незавершеного будівництва.

Захист права власності, прогнібаторний, негаторний, віндикативний позови. Проблема

добросовісного набувача.

Особливості захисту права власності у контексті рішень Європейського суду з прав людини.

Питання розвитку права володіння та користування чужим майном. Емфітевзис, суперфіцій.

Змістовий модуль 3.

Тема 5. Актуальні проблеми зобов'язального права.

Зобов'язальне право – підгалузь цивільного права. Структура зобов'язального права. Правові інститути, субінститути, генеральний інститут. Поняття та види зобов'язань. Розвиток поняття зобов'язання від відповідальності (Haftung) до боргу (Schuld), від особистого відшкодування до перенесення відшкодування на майно.

Проблема систематизації зобов'язань. Проблема виконання зобов'язання «в натурі» і заміни його грошовою компенсацією.

Правочини. Проблемні питання визначення недійсності правочинів.

Тема 6. Цивільний договір.

Зобов'язання з договору. Багатоаспектність поняття «договір». Проблеми визначення договору. Теорії договору. Теорії господарського, комерційного, підприємницького договору.

Проблеми волевиявлення, свободи волевиявлення, співвідношення між волею і волевиявленням, «вольова теорія (reine Willentheorie)», «теорія виявлення (Erklärungstheorie)», «теорія довіри (Vertrauensgtheorie)», «теорія обороту (Verkehrstheorie)». Договір в англійському праві. Значення помилки особи. Межі свободи договору, обмеження свободи в укладанні договору монополістами, державними підприємствами, публічність. Свобода змісту договору, обмеження такої свободи: не може бути договору, зміст якого суперечить закону, суспільним інтересам, суспільному порядку тощо. Моральний аспект договірних зобов'язань, добро, совість (від bona fides), добросовісність, розумність і справедливість.

Визначення істотних умов договору, класифікація умов договору, проблемні питання визнання договору неукладеним, недійсним, нікчемним.

Тема 7. Цивільна відповідальність.

Цивільна відповідальність: поняття, межі, функції, принципи.

Поняття шкоди, повне відшкодування збитків, проблеми компенсації майнової та моральної шкоди.

Склад та елементи правопорушення. Відповідальність за шкоду, відповідальність без шкоди. Теорія справедливості. Причинний зв'язок.

Вчення про вину. Презумпція вини. Вина юридичної особи. Звільнення від відповідальності.

Наслідки невиконання або неналежного виконання зобов'язання. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання зобов'язання. Правова природа відповідальності за невиконання грошового зобов'язання.

Співвідношення цивільно- та господарсько-правової відповідальності.

Тема 8. Недоговірні зобов'язання.

Проблеми визначення недоговірного (позадоговірного) зобов'язання. Структура недоговірного зобов'язання, об'єкт, суб'єкт, зміст.

Зобов'язання з відшкодування шкоди (делікти). Склад правопорушення (делікту). Проблеми правопорушення, шкоди, причинного зв'язку, вини.

Відповідальність без вини, обмеження відповідальності, відповідальність за шкоду, завдану законними діями.

Особливості та проблеми відшкодування шкоди за окремі види деліктних порушень. Відповідальність за дії інших осіб. Джерело підвищеної безпеки. Особливості зобов'язань, що виникають з пошкодження здоров'я, спричинення смерті.

Змістовий модуль 4.

Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права.

Розвиток спадкового права. Місце спадкового права у системі цивільного права України (підгалузь, інститут).

Універсальність і сингулярність спадкування. Співвідношення особистого і суспільного.

Поняття спадщини, спадкової маси. Момент відкриття спадщини.

Спадкові відносини, особливості суб'єктного складу спадкових відносин. Відносини після відкриття спадщини і після прийняття спадщини.

Заповіт та його види, свобода заповіту і проблема обмеження волевиявлення заповідача.

Обов'язкова частка у спадщині. Легати. Сервітути.

Спадкування за законом. Прийняття спадщини.

Проблеми спадкового договору (правова природа, зв'язок зі спадковим правом).

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Змістовний модуль 1.		
1	Тема 1. Актуальні проблеми визначення цивільного права як галузі права. Джерела цивільного права.	2	0,5
2	Тема 2. Організаційно-правові форми юридичних осіб..	2	0,5
3	Тема 3. Особисті немайнові права.	2	0,5
4	Тема 4. Актуальні проблеми речових прав.	2	0,5
5.	Тема 5. Актуальні проблеми зобов'язального права.	2	0,5
6.	Тема 6. Цивільний договір.	2	0,5
7.	Тема 7. Цивільна відповідальність.	2	0,5
8.	Тема 8. Недоговірні зобов'язання.	2	0,5
9.	Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права.	4	1
Усього годин		20 год.	5 год.

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Актуальні проблеми визначення цивільного права як галузі права. Джерела цивільного права.	2	0,5
2	Тема 2. Організаційно-правові форми юридичних осіб..	2	0,5
3	Тема 3. Особисті немайнові права.	2	0,5
4	Тема 4. Актуальні проблеми речових прав.	2	0,5
5.	Тема 5. Актуальні проблеми зобов'язального права.	2	0,5
6.	Тема 6. Цивільний договір.	2	0,5
7.	Тема 7. Цивільна відповідальність.	2	0,5
8.	Тема 8. Недоговірні зобов'язання.	2	0,5
9.	Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права.	4	1
Усього годин		20 год.	5 год.

8. Теми практичних занять
Не передбачено навчальним планом

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Актуальні проблеми визначення цивільного права як галузі права. Джерела цивільного права.	10	13
2	Тема 2. Організаційно-правові форми юридичних осіб..	10	13
3	Тема 3. Особисті немайнові права.	10	13
4	Тема 4. Актуальні проблеми речових прав.	10	13
5.	Тема 5. Актуальні проблеми зобов'язального права.	5	8
6.	Тема 6. Цивільний договір.	5	8
7.	Тема 7. Цивільна відповідальність.	5	8
8.	Тема 8. Недоговірні зобов'язання.	5	8
9.	Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права.	20	26
Усього годин		80 год.	110 год.

Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачі вищої освіти передбачає:

- Підготовку до семінарських, контрольних робіт (опрацювання лекційного матеріалу, законодавчих та інших нормативних матеріалів, навчальної літератури, спеціальних джерел і інформації, періодики тощо)
- Виконання індивідуальних завдань
- Опанування матеріалу, що винесений цілком на самостійне опрацювання згідно з робочою програмою
- Написання контрольних робіт
- Опрацювання тестів для самостійної роботи
- Написання рефератів
- Наукова робота здобувачі вищої освіти

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1: Загальні положення цивільного права

Тема 1. Актуальні проблеми визначення цивільного права як галузі права. Джерела цивільного права.

1. Опрацювати питання:

«Теорії підприємницького, комерційного, торгового права».

2. Написати *реферат* на тему

«Проблеми поняття та духовно-моральний аспект принципів цивільного права».

Тема 2. Організаційно-правові форми юридичних осіб.

Підготувати письмові доповіді:

1. «Вчення та основні теорії про поняття та ознаки юридичної особи»;
2. «Особливості створення акціонерного товариства за законодавством України»;
3. «Проблеми захисту прав акціонерів».

2. Опрацювати *нормативно-правові акти*:

Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 р.

Змістовий модуль 2: Право власності, майнові та немайнові права

Тема 3: Особисті немайнові права.

1. Написати *реферат* на тему

«Особисті немайнові права у міжнародних нормативних актах».

2. Підготувати доповідь на тему:

«Проблеми забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я довкілля».

3. Опрацювати *нормативно-правові акти*:

- 1) Основи законодавства про охорону здоров'я від 19 листопада 1992 р.
- 2) Закони України «Про заборону репродуктивного клонування людини» від 14 грудня 2004 р.; «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні» від 11 грудня 2003 р..

Тема 4: Актуальні проблеми речових прав.

1. Написати *реферат* на тему за вибором:

- 1) «Довірча власність: поняття та перспективи розвитку в Україні»;
- 2) «Проблеми здійснення права власності Українського народу та державної власності».

Змістовий модуль 3: Zobov'язальне право

Тема 5: Актуальні проблеми zobov'язального права.

1. Написати *реферат* на тему за вибором:

- 1) «Проблема співвідношення цивільного та господарського zobov'язання»;
- 2) «Проблеми систематизації цивільних zobov'язань».

Тема 6: Цивільний договір.

1. Написати доповіді на тему за вибором:

- 1) «Господарський договір: поняття, ознаки та галузева належність»;
- 2) «Визнання договору недійсним та неукладеним».

Тема 7. Цивільна відповідальність.

1. Написати *реферат* на тему:

«Співвідношення санкцій за у сфері господарювання за Цивільним та Господарським кодексами України».

2. Написати доповідь на тему:

«Вина юридичної особи».

Тема 8. Недоговірні zobov'язання.

1. Написати *реферат* на тему за вибором:

- 1) «Проблеми відшкодування шкоди, завданої пошкодженням здоров'я чи смертю потерпілого»;
- 2) «Відшкодування шкоди, завданої іншою особою».

Змістовий модуль 4: Спадкове право

Тема 9. Актуальні проблеми спадкового права

1. Написати доповіді на тему:

- 1) «Проблема сингулярності спадкування»;
- 2) «Спадковий договір».

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчального процесу, що створює умови для реалізації творчих можливостей здобувачів вищої освіти, враховує його уподобання, нахили.

Індивідуальні завдання можуть включати написання рефератів, проведення польових та кабінетних досліджень, підготовку та участь у олімпіадах, конференціях тощо.

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Контроль знань здобувачів вищої освіти

Контроль та оцінювання теоретичних знань та практичних навичок здобувачів вищої освіти протягом вивчення дисципліни відбувається за результатами тестування, розв'язання розрахунково-аналітичних завдань, обговорення конкретних ситуацій, а також у процесі контролю самостійної роботи.

Робоча програма передбачає застосування трьох форм контролю знань здобувачів

вищої освіти:

- *поточний контроль* проводиться за кожною темою шляхом тестування, перевірки індивідуальних та колективних завдань, обговорення конкретних ситуацій, перевірки завдань для самостійної роботи, кожне з яких оцінюється за відповідними критеріями у балах.
- *модульний контроль* проводиться за певним блоком тем шляхом тестування, виконання контрольної роботи.
- *підсумковий контроль*. Формою підсумкового контролю є екзамен.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти враховується їх наступне ранжиювання:

I рівень знань. Здобувач вищої освіти володіє усім обсягом навчального матеріалу на теоретично-репродуктивному рівні.

II рівень знань. Здобувач вищої освіти володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами.

III рівень знань. Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює власні думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань аудиторної і самостійної роботи.

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12.Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий контроль –це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за навчальний семестр.

З навчальної дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права» передбачено:

- для денної та заочної форм навчання – залік, іспит.

Форми контролю з дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права», включають поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на практичних заняттях;
- 2) письмові контрольні роботи (на лекційних та семінарських заняттях);
- 3) тестування тощо.

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів вивчення кожного змістовного модуля.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на освітньо-кваліфікаційному рівні магістра. Підсумковий контроль з дисципліни «Актуальні проблеми цивільного права» включає семестровий контроль у формі заліку, іспиту.

Таким чином, за цю дисципліну здобувачі вищої освіти може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання здобувачі вищої освіти відображаються у заліковій книжці.

13. Методи навчання

При викладенні курсу «Актуальні проблеми цивільного права» використовуються наступні методи навчання:

1) методи навчання за джерелами передачі і сприйняття інформації. За цією класифікацією виділяються методи: словесні, наочні, практичні, роботи з джерелами (книгою), відеометод.

Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.

Розповідь – це монологічний виклад навчального матеріалу. При викладенні цього курсу цей метод використовується рідко. Як правило, вона містить міркування викладача, аналіз фактів, подій, прикладів, тобто поєднується з поясненням матеріалу, який вивчається (для створення в уяві певного образу).

Пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого викладач розкриває сутність певного явища (наприклад, суті підвідомчості спорів, доказування у судовому процесі), закону тощо. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду здобувачі вищої освіти (досвід здобувачів вищої освіти з певної галузі знань).

Лекція – це метод, за допомогою якого викладач у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Наочні методи: демонстрація, ілюстрація – це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці (наприклад, позовну заяву, рішення суду або засоби закріплення доказів тощо).

Ілюстрація – метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки, статистика тощо).

Практичні методи : вправи, практичне заняття, рольова гра.

Вправи. Суть методу полягає в тому, що здобувачі вищої освіти виконують багаторазові дії, тобто тренуються у застосуванні засвоєного матеріалу на практиці (наприклад, у роботі «Юридичної клініки», під час рольових або ділових ігор тощо).

Практична робота спрямована на використання набутих знань у вирішенні практичних завдань із збірників завдань і практикумів.

Робота з книгою є одним з найважливіших методів навчання. Головна перевага методу полягає в тому, що здобувачі вищої освіти має можливість багаторазово обробити навчальну інформацію в доступному для нього темпі та в зручний час (підручник, навчальний посібник, монографія, стаття тощо).

Структурний метод навчання за характером логіки пізнання: аналітичний метод, індуктивний метод, дедуктивний метод, продуктивний метод.

Аналітичний метод передбачає мислене або практичне поділення цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак (наприклад, стадії судового процесу, елементи судового рішення тощо).

Індуктивний метод – це шлях вивчення явищ від одиничного до цілого (наприклад, непрямих доказів до доказування юридичного факту).

Дедуктивний метод базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного (наприклад, загальні вимоги до змісту позовної заяви, зміст позовної заяви про повернення боргу і сплату неустойки).

Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності : репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Репродуктивний метод. Він має такі ознаки: 1) знання здобувачам вищої освіти пропонуються в готовому вигляді; 2) викладач не тільки повідомляє знання, а й пояснює їх; 3) здобувачі вищої освіти свідомо засвоюють знання, розуміють їх і запам'ятовують; 4) міцність засвоєння забезпечується багаторазовим їх повторенням (знань);

Метод проблемного викладу знань є перехідним від виконавчої до творчої діяльності (викладач створює проблемну ситуацію і пропонує здобувачам вищої освіти її розв'язати).

Частково-пошуковий метод включає здобувачів вищої освіти в пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання.

Дослідницький метод спрямований на включення здобувачів вищої освіти у самостійне розв'язання пізнавального завдання (без повідомлення знань).

14. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з курсу для магістрів «Актуальні проблеми цивільного права» включає:

1. Робоча програма дисципліни.
2. Конспект лекцій дисципліни.
3. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.

15. Рекомендована література

Основна

1. Азімов Ч. Поняття і зміст приватного права / Ч. Азімов // Вісник Академії правових наук. – 1998. – № 3. – С. 56–58.
2. Амельченко В. Сутність юридичної особи в сучасних умовах / В. Амельченко // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 2. – С. 27–29.
3. Бабич І. Г. Принцип справедливості – принцип права чи принцип законодавства? / І. Г. Бабич // Актуальні проблеми цивільного і господарського права: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., Київ, МАУП, 19 травня 2006 р. / За заг. ред. Р. Б. Прилуцького. – К. : МАУП, 2007. – 268 с. – С. 3–13²
4. Багач Е. Оцінка істотності (необхідності та достатності) деяких умов цивільно-правового договору / Е. Багач // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 1. – С. 26–28.
5. Белкін М. І. Актуальні питання судового захисту майнових прав акціонерів / М. І. Белкін // Вісник господарського судочинства. – 2009. – № 5. – С. 109–118.
6. Беяневич О. А. Господарський договір та способи його укладання : Навчальний посібник. / О. А. Беяневич. – К. : Наукова думка, 2002. – 280 с.
7. Беяневич О. А. До питання про недійсність господарських договорів / О. А. Беяневич // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 2. – С. 200–207.
8. Бервено С. М. Проблеми договірної права України: Монографія / С. М. Бервено. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 392 с.
9. Борисова В. До чинників, що характеризують цивільне право України як галузь приватного права // Вісник Академії правових наук України. – 2005. – № 2. – С. 105–116.
10. Боровська І. Цивільно-правові відносини, пов'язані з реалізацією права на безпечне для життя і здоров'я довкілля: право на безпечні продукти споживання / І. Боровська // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 12. – С. 38–42.
11. Брагинский М. И., Витрянский В. В. Договорное право. Кн. 1 : Общие положения. Изд. 2 – М. : Статут, 2002. – 848 с.
12. Бурзель Ю. Щодо встановлення верхньої межі відшкодування моральної (немайнової) шкоди / Ю. Бурзель // Право України. – 2003. – № 3. – С. 40–42.
13. Вінник О. Державно-приватне партнерство з використанням угод акціонерів / О.

- Вінник // Право України. – 2010. – № 8. – С. 47–56.
14. Головистикова А.Н. К вопросу о признании прав человека комплексной отраслью российского права / А.Н. Головистикова, Л.Ю. Грудцына // Государство и право. – 2009. – № 1. – С. 23–35.
 15. Гришанинов И. П. Субъекты гражданского права: юридическое лицо в праве и законодательстве / И. П. Гришанинов. – СПб. : Издательство «Юридический центр Пресс», 2002. – 331 с.
 16. Довгерт А. С. К истории современной кодификации личного неимущественного права в Украине [Текст] / А. С. Довгерт // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 88–102.
 17. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін. : за ред. О.В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
 18. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова та ін.: за ред. О. В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
 19. Енциклопедія цивільного права України / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; відп. ред. Я. М. Шевченко. – К. : Ін Юре, 2009. – 952 с.
 20. Жуков В. І. Чи потрібно Україні при вступі до ЄС мати два кодекси: цивільний і комерційний? // Проблеми кодифікації цивільного та господарського права: Збірник наукових статей за матеріалами Республіканської науково-практичної конференції, 18 березня 2005, Київ. / За загальною редакцією к. ю. н. Р. Б. Прилуцького. – К. : КиМУ, 2005. – С. 117–129.
 21. Зобов'язальне право. Теорія і практика. Навчальний посібник. / За ред. проф. О. В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 1998. – 912 с.
 22. Иоффе О. С. Обязательственное право / О. С. Иоффе. – М. : Юрид. лит, 1975. – 873 с.
 23. Иоффе О. С. Избранные труды по гражданскому праву: Из истории цивилистической мысли. Гражданское правоотношение. Критика теории «хозяйственного права» / О. С. Иоффе. – М. : Издательство «Статут», 2000. – 777 с.
 24. Кашанина Т. В. Хозяйственные товарищества и общества: правовое регулирование внутрифирменной деятельности. Учебник для вузов / Т. В. Кашанина. – М. : Изд. группа ИНФРА-М – КОДЕКС, 1995. – 554 с.
 25. Кибенко Е. Р. Корпоративное право Украины / Е. Р. Кибенко. – Х. : Эспада, 2001. – 288 с.
 26. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики / В. М. Кравчук. – К. : Істина, 2005. – 720 с.
 27. Козлова Н. Правовая природа учредительных документов юридического лица / Н. Козлова // Хозяйство и право. – 2004. – № 1. – С. 55–74.
 28. Кочергина Е. Организационно-правовая форма юридических лиц: генезис доктрин и подходов / Е. Кочергина // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 1. – С. 36–39.
 29. Кузнєцова О. А. Принципы гражданского права: вопросы теории и практики / О. А. Кузнєцова // Правоведение. – 2005. – № 2. – С. 24–34.
 30. Кухар В. І. Обов'язковий викуп акціонерним товариством акцій на вимогу акціонера: проблеми теорії та практики / В. І. Кухар, В. В. Афанасьєв, С. В. Томчишен // Вісник господарського судочинства. – 2010. – № 1. – С. 10–21.
 31. Луць В. В. Контракти у підприємницькій діяльності / В. В. Луць. – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 560 с.
 32. Майданик Роман. Довірча власність у цивільному праві України (формування, порівняльний аналіз і поняття). // Українське комерційне право. – 2004. – № 5. – С. 37–56.
 33. Малейна М. Н. Защита личных неимущественных прав советских граждан: Пособие для слушателей народных университетов. – М. : Знание, 1991. – 128 с.
 34. Мамутов В. К. В чому біда і в чому вина цивілістів / В. К. Мамутов // Закон і бізнес. –

1997. – № 35. – С. 6; № 36 – С. 6.
35. Мамутов В. К. Опыт раздельной кодификации и инкорпорации хозяйственного и гражданского права // Мамутов В. К. Экономика и право: Сб. науч. тр. – К. : Юринком Интер, 2003. – С. 489–494.
 36. Мамутов В. К. Цивильний кодекс нуждается в некоторой корректировке / Валентин Карлович Мамутов // Економико-правові дослідження в ХХІ столітті: пробіли і економічно необґрунтовані норми в законодавстві, регулюючому господарську діяльність в Україні і шляхи їх усунення: матеріали Другої міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (г. Донецьк, 2-5 червня 2009 р.) Ін-т економіко-правових досліджень НАН України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hozpravo.com.ua>
 37. Мамутов В. Загальні проблеми науки господарського права на стику ХХ та ХХІ століть / В. Мамутов // Право України. – 2010. – № 8. – С. 4–12.
 38. Матвійчук А. О. Особисті немайнові відносини з приводу сприятливого навколишнього середовища: структура суб'єктивного права / А. О. Матвійчук // Юридична наука. – 2013. – № 2. – С. 25–32.
 39. Матвійчук А. О. Правовідносини з приводу особистого немайнового права на сприятливе навколишнє середовище: суб'єктивний склад / А. О. Матвійчук // Юридична наука. – 2013. – № 3. – С. 59–65.
 40. Мейер Д. И. Русское гражданское право (в 2 ч.). По исправленному и дополненному 8-му изд., 1902. Изд. 3-е, испр. / Д. И. Мейер. – М. : «Статут», 2003. – 831 с. (Классика российской цивилистики.)
 41. Мережко А. А. Проблематика личных неимущественных прав с точки зрения международного частного права (на примере Украины и Польши) [Текст] / А. А. Мережко // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К. : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 246–252.
 42. Мілаш В.С. Підприємницькі договори в господарській діяльності / В. С. Мілаш. – Полтава : АСМІ, 2005. – 450 с.
 43. Мілаш В. С. Теорія господарського договору / В. С. Мілаш // Актуальні питання цивільного та господарського права. – 2008. – № 1. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.yurpayintel.com.ua/2008/1/article05/>
 44. Мічурін Є. Практика розгляду судами справ про визнання договорів відчуження нерухомості недійсними / Є. Мічурін // Юридичний журнал. – 2004. – № 3. – С. 96–99; – № 10. – С. 98–101.
 45. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 3-є вид., перероб. і доп. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – Т. 1. – 832 с.
 46. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: У 2 т. – 3-є вид., перероб. і доп. / За ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – Т. 2. – 1088 с.
 47. Онищенко Н. Н. Гармонизация правовой системы Украины как фактор обеспечения прав, свобод и законных интересов граждан [Текст] / Н. Н. Онищенко // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К. : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 61–77.
 48. Павленко Д. Добросовісність як доктринальна категорія цивільного права / Д. Павленко // Право України. – 2008. – № 10. – С. 49–53.
 49. Панченко М. Добросовісність, розумність і справедливість – правові засади цивільного права України / М. Панченко // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 12. – С. 147–150.

50. Підпригора О. Розмежування і взаємодія публічного і приватного права як методологічна проблема вітчизняного правознавства / О. Підпригора // Вісник Академії правових наук України. – 2002. – № 4. – С. 77–86.
51. Підпригора О. А. Речові права на чуже майно / О. А. Підпригора // Українське комерційне право. – 2004. – № 5. – С. 57–65.
52. Підпригора О. А. Римське право: Підручник / О. А. Підпригора, Є. О. Харитонов– К. : Юрінком Інтер, 2003. – 512 с. – Бібліогр.: С. 477–481.
53. Покрещук Олександр. Місце Торгового кодексу в правовій системі України / Олександр Покрещук // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 5. – С. 3–6.
54. Покровский А. И. Основные проблемы гражданского права. Изд. 4-е, испр. / А. И. Покровский. – М. : «Статут», 2003. – 351 с. (Классика российской цивилистики).
55. Потопальський С. С. Правові проблеми розмежування недійсних та неукладених договорів / С. С. Потопальський // Вісник господарського судочинства. – 2005. – № 4. – С. 192–196.
56. Предпринимательское право Украины: Учебник / Под общ. ред. Р. Б. Шишки. – Харьков : Эспада, 2001. – 480 с.
57. Прилуцький Р. Б. Проблеми кодифікації цивільного і господарського права / Р. Б. Прилуцький // Проблеми кодифікації цивільного та господарського права: Збірник наукових статей за матеріалами Республіканської науково-практичної конференції, 18 березня 2005, Київ. / За загальною редакцією к. ю. н. Р. Б. Прилуцького. – К. : КиМУ, 2005. – С. 342–366.
58. Прилуцький Р. Б. Щодо поняття та організаційно-правової форми біржі / Р. Б. Прилуцький // Вісник господарського судочинства. – 2007. – № 2. – С. 148–155.
59. Прилуцький Р. Б. Поняття джерел цивільного права України: потрібні нові підходи / Р. Б. Прилуцький // Право України. – 2008. – № 12. – С. 66–71.
60. Прилуцький Роман Борисович. Сучасний стан цивільного та господарського законодавства становить загрозу для безпеки України / Р. Б. Прилуцький // Экономико-правовые исследования в XXI веке: пробелы и экономически необоснованные нормы в законодательстве, регулирующем хозяйственную деятельность в Украине и пути их устранения: материалы Второй международной научно-практической интернет-конференции (г. Донецк, 2-5 июня 2009 г.) Ин-т экономико-правовых исследований НАН Украины. – Донецк : изд-во «Вебер» (Донецкое отделение), 2009. – 242 с. – С. 62–67. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.hozpravo.com.ua/conferences/arhiv/uchastnik.php?ELEMENT_ID=208&ID=227
61. Прилуцький Р. Повертаючись до Енциклопедії цивільного права / Р. Прилуцький // Право України. – 2010. – № 5. – С. 254–256.
62. Прилуцький Р. Моделі правового регулювання сфери господарювання і фінансово-економічна криза в Україні / Р. Прилуцький // Право України. – 2010. – № 6. – С. 122–126.
63. Прилуцький Р. Б. Особливості правового регулювання відносин у сфері господарювання в умовах обмежених ресурсів планети та глобальних змін клімату (постановка проблеми) / Р. Б. Прилуцький // Актуальні проблеми цивільного та господарського права. – 2010. – № 3 (22). – С. 49–54.
64. Прилуцький Р. Б. Договір та звичай як джерела господарського і цивільного права України // Часопис Академії адвокатури України. Електронне наукове фахове видання. – 2012. – № 4 (17). Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Chaau/2012-4/12prbcpu.pdf>
65. Прилуцький Р.Б. Щодо поняття та правової природи спадкового договору / Р.Б. Прилуцький, Н.І. Буянівська // // Юридична наука. – 2012. – № 7. – С. 29–34.
66. Прилуцький Р.Б., Про поняття корпоративного права та його місце у системі права України // Часопис Академії адвокатури України. Електронне наукове фахове видання.

- 2013. – № 2 (20). Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Chauu/2012-4/12prbcspu.pdf>
67. Прилуцький Р.Б. Про визначення поняття «корпорація» у правових системах України та США / Р.Б. Прилуцький, В.С. Шатило // Юридична наука. – 2013. – № 2. – С. 55–61.
 68. Прилуцький Р.Б. Основні теорії юридичної особи та їх вплив на розвиток організаційних форм суб'єктів господарювання // Юридична наука. – 2013. – № 3. – С. 35–49.
 69. Прилуцький Р.Б. Щодо проблеми визначення цивільного права як самостійної галузі приватного права // Юридична наука. – 2013. – № 9. – С. 14–27.
 70. Примак В.Д. Ризик і питання безвинної відповідальності в цивільному праві / В. Д. Примак // Вісник господарського судочинства. – 2002. – № 4. – С. 200–206.
 71. Примак В. Бінарний код цивільно-правової вини / В. Примак // Юридичний вісник України. – 2006. – № 12. – С. 8–9.
 72. Примак В. Д. Вина і добросовісність у цивільному праві (теорія, законодавство, судова практика) / В. Д. Примак. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 432 с.
 73. Присяжнюк Т., Мірошник О. Захист права власності у Європейському правовому просторі / Т. Присяжнюк, О. Мірошник // Право України. – 2001. – № 8. – С. 68–70
 74. Проблеми цивільного права та процесу : тези доп. учасників наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті О. А. Пушкіна, Харків, 25 трав. 2018 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Харків. обласний осередок Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів Украї- ни». – Харків : ХНУВС, 2017. – 376 с.
 75. Пунда О. Система немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи у законодавстві України / О. Пунда // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 9. – С. 14–17.
 76. Рябоконь Євген Олександрович. Спадкове правовідношення в цивільному праві : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / Євген Олександрович Рябоконь. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2002. – 13 с.
 77. Сабодаш Р. Б. Проблеми реалізації переважного права на придбання акцій у контексті рішень Європейського суду з прав людини / Р. Б. Сабодаш // Вісник господарського судочинства. – 2010. – № 2. – С. 104–111.
 78. Сивий Р. До питання про сутність позитивного приватного (цивільного) права / Р. Сивий // Право України. – 2006. – № 11. – С. 35–41.
 79. Спасібо-Фатєєва І. В. Нікчемні правочини та їх наслідки / І. В. Спасібо-Фатєєва // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 2. – С. 178–184.
 80. Синенко В. С. Личные неимущественные отношения как элемент предмета гражданско-правового регулирования [Текст] / В. С. Синенко // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 209–228.
 81. Спасібо-Фатєєва І. Проблеми перетворення державної власності і здійснення корпоративних прав держави / І. Спасібо-Фатєєва // Вісник Академії правових наук України. – 2002. – № 4. – С. 94–105.
 82. Спасібо-Фатєєва І. Акціонерні угоди / І. Спасібо-Фатєєва // Право України. – 2009. – № 12. – С. 104–111.
 83. Спасібо-Фатєєва І. В. Парные права или еще одна попытка разобраться с личными неимущественными правами, сопоставить их с имущественными правами и определить значимость категории «парные права» и их виды [Текст] / И. В. Спасібо-Фатєєва // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 139–165.
 84. Стефанчук Р. А. До питання забезпечення цивільно-правової охорони приватного життя фізичної особи: досвід України та Німеччини // Університетські наукові

- записки. – 2005. – № 4 (16). – С. 68–72.
85. Стефанчук Р. А. Методологические проблемы системы личных неимущественных прав физических лиц [Текст] / Р. А. Стефанчук // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 170–192.
 86. Сулейменов М. К. Нематериальные блага в системе объектов гражданских прав [Текст] / М. К. Сулейменов // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 119–138.
 - 87. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. / С.О. Сліпченко, В.А. Кройтор та ін.; за ред.. Ю.М. Жорнокуя та Л.В. Красицької. – Харків: Право, 2017.**
 88. Тархов В. А. Гражданское право. Общая часть. Курс лекций [Текст] / В. А. Тархов. – Чебоксары : Чув. кн. изд-во, 1997. – 331 с.
 89. Теньков Сергій. Визначення істотних умов договору у судовій практиці: нові підходи / Сергій Теньков // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 4. – С. 150–154.
 90. Теньков С. Проблемні питання судового розгляду спорів, що пов'язані із відшкодуванням збитків // Вісник господарського судочинства. – 2005. – № 2. – С.127–130.
 91. Теоретические проблемы хозяйственного права. – М.: Наука, 1975. – 414 с.
 92. Фурса Євген Іванович. Спадкові правовідносини у нотаріальній та судовій практиці : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 / Євген Іванович Фурса. – К. : Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2004. – 22 с.
 93. Хозяйственное право. Учебник / В. К. Мамутов, Г. Л. Знаменский, К. С. Хахулин и др. / Под ред. Мамутова В. К. – К. : Юринком Интер, 2002. – 912 с.
 - 94. Цивільне право України : навч. посіб : у 2 т. Т. 1 / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова. - Київ : Алерта, 2019. - 340 с.**
 95. Цивільне право України : Підручник / Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова – К. : Істина, 2003. – 776 с.
 96. Цивільне право України : Академічний курс : Підручник: У 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид., 2-ге, доп. і перероб. – К. : Видавничий дім „Ін Юре”, 2006. – Т. 1. Загальна частина. – 696 с.
 97. Цивільне право України : Академічний курс : Підручник: У 2 т. / За заг. ред. Я. М. Шевченко. – Вид., 2-ге, доп. і перероб. – К. : Видавничий дім «Ін Юре», 2006. – Т. 2. Особлива частина. – 520 с.
 98. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання: Підручник / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик та ін.; За заг. ред. С. С. Бичкової. – К. : КНТ, 2006. – 498 с.
 99. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / Борисова В. І., (кер. авт. кол.), Баранова І. М., Жилінкова І. В. та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасібо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – Т. 1. – 480 с.
 100. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / Борисова В. І., (кер. авт. кол.), Баранова І. М., Жилінкова І. В. та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасібо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – Т. 2. – 552 с.
 101. Цивільне право України : Загальна частина : Підручник: / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової., Р. А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 976 с.
 102. Цивільне право України : Особлива частина : Підручник: / За ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової., Р. А. Майданика. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 1176 с.

103. Цивільний кодекс України. У 2 ч. : Наук.-практ. комент., Ч. 1. / Шевченко Я. М. – К.: ІнЮре, 2004. – 692 с.
104. Цивільний кодекс України. У 2 ч. : Наук.-практ. комент., Ч. 2. / Шевченко Я. М. – К.: ІнЮре, 2004. – 896 с.
105. Чукреев А. А. Добросовестность в системе принципов гражданского права // Журнал российского права. – 2002. – № 11. – С. 100–104.
106. Шевченко Ярослава. Право приватної власності в Україні: проблеми і перспективи / Ярослава Шевченко // Українське комерційне право. – 2004. – № 5. – С. 19–24.
107. Шершеневич Г. Ф. Учебник торгового права / по изданию 1914 г. / Г. Ф. Шершеневич. – М. : Фирма «СПАРК», 2007. – 335 с.
108. Шимон С. И. Нравственно-правовые идеи и принципы института личных неимущественных прав физических лиц [Текст] / С. И. Шимон // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 193–208.
109. Шрамм Х.-Й. Общее личное право и возмещение нематериального вреда в немецком праве [Текст] / Х.-Й. Шрам // Личные неимущественные права: проблемы теории и практики применения : сб. статей и иных материалов / под ред. Р. А. Стефанчука. – К : Юринком Интер, 2010. – (Серия «Актуальные проблемы гражданского права»). – С. 103–118.

Додаткова

110. Актуальные вопросы гражданского права [Текст] / Под ред. М. И. Брагинского; Исследовательский центр частного права. Российская школа частного права. – М. : Издательство «Статут», 1998. – 464 с.
111. Актуальные проблемы гражданского права. Второй выпуск. [Текст] / Под ред. М. И. Брагинского; Исследовательский центр частного права. Российская школа частного права. – М. : Издательство «Статут», 2000. – 222 с.
112. Актуальные проблемы гражданского права : Сборник статей : Вып. 5 [Текст] / Под ред. Витрянского В. В.; Исследовательский центр частного права. Российская школа частного права. – М. : Издательство «Статут», 2002. – с.
113. Актуальные проблемы гражданского права : Сборник статей : Вып. 7 [Текст] / Под ред. Шиловых О. Ю.; Исследовательский центр частного права. Российская школа частного права. – М. : Издательство «Статут», 2003. – 304 с.
114. Актуальні проблеми цивільного права та процесу: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції ім. Ю.С. Червоного (Одесв, 13 грудня 2013 р.).
- 115. Актуальні проблеми цивільного, трудового та господарського права: теорія та практика в сучасних умовах : мат-ли Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 24 лист. 2017 р.) / упоряд.: канд. юрид. наук М. П. Юніна. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2017. – 244 с.**
116. Барабанщикова Л. М. Структура права собственности в российском гражданском праве [Текст] / Л. М. Барабанщикова // Юридический мир. – 2003. – № 4. – С. 19–24.
117. Бараненков В. В. Понятие юридического лица в современном гражданском праве России [Текст] / В. В. Бараненков // Государство и право. – 2003. – № 11. – С. 53–59.
118. Белых В. С. Теория хозяйственного права в условиях становления и развития рыночных отношений в России [Текст] / В. С. Белых // Государство и право. – 1995. – № 11. – С. 53–61.
119. Братусь С. Н. Предмет и система советского гражданского права [Текст] / С. Н. Братусь. – М. : Госюриздат, 1963. – 197 с.
120. Гордон М. В. Наследование по закону и по завещанию [Текст] / М. В. Гордон. – М. : Юридическая литература, 1967. – 119 с.
121. Гайдулін О. О. Зміст контрактів: англійські юридичні поняття і досвід їх інтерпретації [Текст] / О. О. Гайдулін // Юридична наука. – 2013. – № 8. – С. 101–107.

122. Еволюція цивільного законодавства України: проблеми теорії і практики [Текст] / Кол. монографія; За ред. Я. М. Шевченко. – К. : Юридична думка, 2007. – 340 с.
123. Дембіцька С. Л., Зільник Н. М. Господарський процес: Навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 268 с.
124. Иванов В. В. Общая теория договора [Текст] / В. В. Иванов – М. : Юрист, 2006. – 238 с.
125. Інтеграція юридичної науки і практики в сучасних умовах: міжнар. наук.-практ. конф. 24-25 серп. 2018 р., Запоріжжя / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя : Класич. приват. ун-т, 2018. 119 с.
126. Исаев И. А. Становление хозяйственной мысли в СССР (20-е г. г.) [Текст] / И. А. Исаев. – М. : Юридическая литература, 1986. – 176 с.
127. Кашанина Т. В. Корпоративное право. Право хозяйственных товариществ и обществ [Текст] / Т. В. Кашанина. – М. : Норма, 1999. – 815 с.
128. Красавчикова Л. О. Понятие и система личных, не связанных с имущественными, прав граждан (физических лиц) в гражданском праве Российской Федерации: Автореф. дис. докт. юрид. наук: 12.00.03 ; Уральск. гос. юрид. акад. – Екатеринбург, 1994. – 490 с.
129. Краснова С. А. Определение понятия «добросовестность» в российском гражданском праве [Текст] / С. А. Краснова // Журнал российского права. – 2003. – № 3. – С. 62–67.
130. Новицкий И. Б., Лунц Л. А. Общее учение об обязательстве [Текст] / И. Б. Новицкий, Л. А. Лунц. – М. : Юрид. лит., 1950. – 412 с.
131. Осаке К. Экономико-философская интерпретация договора в англо-американском общем праве: либеральная теория договоров [Текст] / К. Осаке // Журнал российского права. – 2004. – № 98. – С. 92.
132. Пархоменко Н. Джерела права: проблеми теорії та методології [Текст] / Н. Пархоменко. – К. : Юридична думка, 2008. – 336 с.
133. Погрібний С. О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України [Текст] / С. О. Погрібний. – К. : Правова єдність, 2009. – 304 с.
134. Правове життя сучасної України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 17 верес. 2018 р., Одеса / ред.: Г. О. Ульянова; уклад.: О. В. Дикий, І. І. Братінов; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Півд. регіон. центр Нац. акад. прав. наук України. Одеса : Гельветика, 2018. 591 с.
135. **Проблеми цивільного права та процесу : матеріали наук.-практ. конф., присвяч. світлій пам'яті О. А. Пушкіна, 27 трав. 2016 р. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. цивіл. права та процесу, Каф. охорони інтелектуал. власності, цивіл.-прав. дисциплін ; Всеукр. громад. орг. «Асоціація цивілістів України». – Харків : ХНУВС, 2016. – 400 с.**
136. Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 8-9 груд. 2018 р., Кременчук / упоряд.: І. І. Митрофанов; Кременчуц. нац. ун-т ім. М. Остроградського, Центральн. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. Кременчук : Щербатих О.В., 2018. 277 с.
137. Прилуцький Р. Б., Кириченко Г. В. Законодавство про господарські товариства: зміни внесено, чи на краще? [Текст] / Р. Б. Прилуцький, Г. В. Кириченко Часопис Академії адвокатури України (електронне наукове фахове видання). – 2009. – № 4 (5). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/Chau/2009-4/content.html>.
138. Прилуцький Роман Борисович. Правове регулювання відносин у сфері господарювання в умовах обмежених ресурсів планети та глобальних змін клімату: постановка проблеми / Роман Борисович Прилуцький // Пятая международная научно-практическая конференция «Экономико-правовые исследования в XXI веке: возможности совершенствования правовых средств государственного регулирования хозяйственной деятельности в условиях членства Украины в ВТО», 1–7 июня 2010 г., г. Донецк [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

- http://www.hozpravo.com.ua/conferences/uchastnik/index.php?ELEMENT_ID=420
139. Примак В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб: Монографія [Текст] / В. Д. Примак. – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 432 с.
 140. Резнікова В. В. Проблема обмеження права фізичної особи на інформацію про стан здоров'я [Текст] / В. В. Резнікова // Економіка. Фінанси. Право. – 2004. – № 4. – С. 31–34.
 141. Серебровский В. И. Очерки советского наследственного права [Текст] / В. И. Серебровский. – М. : Издательство Академии наук СССР, 1953. – 240 с.
 142. Советское хозяйственное право. Учебник [Текст] / Под общей редакцией доктора юридических наук, профессора И. Г. Побирченко. – Киев: Головное издательство издательского объединения «Вища школа», 1985. – 335 с.
 143. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту): монографія [Текст] / Відп. ред. Я. М. Шевченко. / Р. О. Стефанчук. – К.: КНТ, 2008. – 626 с.
 144. Флейшиц Е. А. Личные неимущественные права в гражданском праве Союза ССР и капиталистических стран [Текст] // Ученые записки ВЮОН. – М. : Юриздат НКЮ СССР, 1941. – Вып. 6. – 101 с.
 145. Щербина В. С. Господарське право : Підруч. – 2-е вид., перероб. і доп. [Текст] / В. С. Щербина. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 592 с.
 146. Яворська О. С. Правове регулювання відносин власності за цивільним законодавством України: навч. посіб. [Текст] / О. С. Яворська. – К. : Атака, 2008. – 256 с.
 147. Rosett A. Contract Law and its Application. – 5-th ed. – Westbury, New York: The Foundation Press, Inc., 1994. – 1071 p.

Практичні матеріали

148. Інформаційний лист Вищого господарського суду України від 07.04.2008 № 01-8/211 «Про деякі питання застосування Цивільного і Господарського кодексів України» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.arbitr.gov.ua>
149. Постанова Вищого господарського суду України від 01.07.2004 р. у справі № 18/10в «Розв'язання у судовій практиці колізій між нормами Цивільного кодексу України і спеціальним законодавством» // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 4. – С. 146–149
150. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 24.10.2008 р. № 13 «Про практику розгляду судами корпоративних спорів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.scourt.gov.ua>
151. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 р. «Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.scourt.gov.ua>
152. Рекомендації президії Вищого господарського суду України від 28.12.2007 № 04-5/14 «Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин». [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.arbitr.gov.ua>
153. Роз'яснення президії Вищого арбітражного суду України від 01.04.1994 р. № 02-5/215 «Про деякі питання практики вирішення спорів пов'язаних з відшкодуванням шкоди». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.arbitr.gov.ua>
154. Роз'яснення президії Президії Вищого арбітражного суду України від 29.02.1996 р. № 02-5/95 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з відшкодуванням моральної шкоди». [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.arbitr.gov.ua>
155. Роз'яснення Вищого Господарського суду України від 12.03.1999 р. №02-5/111 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з визнанням угод недійсними» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.arbitr.gov.ua>
156. Узагальнення Верховного Суду України «Практика розгляду судами корпоративних спорів». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua>

157. Узагальнення Верховного Суду України «Практика розгляду судами цивільних справ про визнання правочинів недійсними». [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.scourt.gov.ua>

16. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. <http://rada.gov.ua/> – офіційний сайт Верховної Ради України
2. <https://www.kmu.gov.ua/> – офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.mlsp.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства соціальної політики України
4. <https://www.president.gov.ua/documents> – офіційний сайт Президента України
5. <https://minjust.gov.ua> – офіційний сайт Міністерства юстиції України.
6. <https://lawyersunion.org.ua> – сайт Спілки юристів України
7. <http://www.drs.gov.ua> › [regulations](#) – Нормативно-правові акти України
8. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.
9. <http://nlu.org.ua> – Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого
10. <http://pravo.biz.ua/> -Pravo.biz.ua : юридична бібліотека
11. <http://law.biz.ua/books/0023/0204.ht> - Електронна юридична бібліотека
12. <http://www.pravoznavec.com.ua/> - Правознавець : електронна б-ка юрид. л-ри
13. <http://lexlibrary.org/> - Електронна юридична бібліотека Plex
14. <http://znatoki.net/> - Юридична бібліотека на Znatoki.net
15. <http://www.yur-info.org.ua/> - Юр-Инфо – сайт для юриста
16. <http://www.coe.int> -Рада Європи
17. <http://europa.eu.int/eur-lex/> - База законодавства ЄС - EUR-Lex
18. <http://www.echr.coe.int> - Європейський суд з прав людини
19. <http://www.eurocourt.org.ua> - Український портал практики Європейського суду з прав людини
20. <http://www.chartesociale.coe.int> - Європейська соціальна хартія